

Fenomén výchovy na technické škole

Dana Vicherková

1 Úvod

Fenoménem v Moravskoslezském kraji je technicky zaměřená škola, SPŠ, Ostrava-Vítkovice, příspěvková organizace (škola založena v roce 1919), která podporuje ve vzdělávacích i v mimoškolních aktivitách studenty k tvůrčí umělecké a odborné produkci (výtvarné, literárně autorské, publicistické, filmové, recitační, fotografické, dramatické aj.). Práce s nadanými žáky, talenty, ale i s žáky, kteří v některých učebních činnostech selhávají, nebo vyhledávají pomoc druhých lidí, je centrem pozornosti v kreativních aktivitách na výše uvedené škole. Příspěvek se snaží ve vybraných tezích nastínit cíle podpory čtenářských strategií (čtenářství) a tvůrčí produktivní činnosti např. také ve spojení technické odbornosti a umělecké dovednosti. Čtenářskou gramotnost lze chápat jako schopnost porozumění psanému textu. „Čtenářská gramotnost je celoživotně se rozvíjející vybavenost člověka vědomostmi, dovednostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami potřebnými pro užívání všech druhů textů v různých individuálních i sociálních kontextech.“ (Čavojská, 2010, s. 7).

Studenti tzv. „Zengrovky“ (jedná se o neoficiální název SPŠ, Ostrava – Vítkovice, p.o.) se každoročně v podzimních měsících zúčastní celorepublikové kulturní akce s názvem „Den poezie“, která byla před patnácti lety původně jednodenním festivalem pořádaným k uctění památky výročí narození K. H. Máchy. V současnosti se tento kulturní svátek organizuje jako čtrnáctidenní přehlídka kulturních projevů žáků, studentů i dospělé populace veřejnosti. Koordinátorem festivalu Den poezie je občanské sdružení Společnost poezie, které každoročně vyhlásí centrální téma daného ročníku (např. pro rok 2013 téma: „Vášeň a popel“). Organizátoři se také starají o mediální kampaň, informují média o jednotlivých programech, místě a čase jejich konání. Konkrétní náplň festivalového programu je však zásluhou mnoha desítek dobrovolníků (také z řad učitelů) z kulturních, vzdělávacích institucí, organizací a knihoven. Dle sdělení Martina Zborníka (2013) probíhal v listopadu roce 2013 festival v 58 městech a obcích České republiky i v zahraničí s počtem kulturních akcí 145. Z významných osobností se posledního ročníku svátků poezie a umění zúčastnilo mnoho českých a zahraničních osobností (Jiří Dědeček, Petr Pazdera Payne, Miloslav Topinka, Janele z Liků, Petr Borkovec, Radana Šatánková, Jaromír Typlt, Jonáš Hájek, Jan Zbořil, Jana Koubková, Jarmila Hannah Čermáková, Michal Čagánek, Pavel Hlušička, Aaen Jan Kratochvíl, Endre Szkárosi, Ilja Leonard Pfeijffer, Marwan Alsolaiman, Natalija Volkova, Irina Silecká, Mircea Dan Duta, Katalin Ladik, Michael J. Wewerka a další). Osobnosti zastupující kulturu současnosti mohou působit na žáky jako vzor chování (díky úsilí věnovat se v pracovní orientaci i ve volnočasových aktivitách zájmovým kulturním činnostem, které je obohacují, přináší jim a v interakci i publiku, nová poznání, radost, relaxaci, pozitivní myšlení).

K dílčím cílům příspěvku patří reflexe některých kulturních aktivit SPŠ, Ostrava – Vítkovice, které podporují metodologicky rozvoj čtenářských strategií, ale také tvůrčí umělecké a odborné aktivity studentů, které ve spojení s odborným technickým vzděláním vytváří jednotu. Jde o činnosti podporující aktivitu, samostatnost, kreativitu, rozvíjející čtenářské, prezentační a komunikační dovednosti.

Příspěvek popisuje, jak probíhal festival „Den poezie“ na SPŠ, Ostrava-Vítkovice výběrem z programu jednotlivých ročníků. Den poezie se zaměřuje na důležitost vnímání poezie, jejíž stopy nalézáme nejen v autorské tvorbě známých básníků, ale také v prvních pokusech o autorskou vlastní tvorbu (nejen básnickou). Jde o schopnost naučit se vnímat realitu všedního dne pozitivně, s vnitřní motivací – jde o schopnost vyjádřit a transformovat život, vnímat a najít smysl života.

2 Žáci nadaní a talentovaní

Dle Mareše (2013) je nadání obecně intelektové povahy. Nadané děti zvládají vyřešit problémy obecně intelektové povahy, poradí si s řešením různorodých problémů, jejich intelektové schopnosti jsou stabilní. Talent se projevuje ve specifických schopnostech jedince. Talent se nemusí projevit dlouhodobě, jde o to talent dále rozvíjet pod vedením různých činitelů a také vlastním úsilím, čímž se zvýší tzv. přírůstková inteligence. Položme si otázku, vyhledává dnešní školní prostředí obecně talenty, pečuje o ně, rozvíjí je v individuálních či kooperačních činnostech? Jaké možnosti a meze v práci s různorodými typy žáků mají školy? Existuje vůbec snaha talenty objevit? Uvědomují si sami žáci svůj talent? Jsou talentovaní žáci vždy úspěšní v učení? Objevit talent, objevit schopnost potřeby pracovat na sobě, rozvíjet poznání nejen v kognitivní oblasti, ale také v sociální (volní, emotivní, senzomotorické), být schopen a chtít pomáhat slabším, selhávajícím spolužákům, být jiným oporou, vzorem – to jsou klady a výstupy, které přináší školní i mimoškolní aktivity žáků SPŠ, Ostravy – Vítkovice. „Žákem a studentem mimořádně nadaným je takový jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech, V oblasti rozumových schopností je nadaným žákem takový žák, u kterého bylo jeho mimořádné nadání potvrzeno na základě pedagogicko-psychologického vyšetření. V dalších oblastech nadání se vyjadřuje školské poradenské zařízení zejména ke specifickým žakovy osobnosti, která mohou ovlivnit jeho vzdělávání; stupeň nadání posuzuje odborník, ke kterému se nadání vztahuje, na základě doporučení školského poradenského pracoviště.“ (Zapletalová, 2006, s.11) Souhrnně lze říci, že nadaní i talentovaní žáci mohou být i s určitým postižením, handicapem (žáci s dvojí výjimečností). Nadané a talentované žáky vnímáme jako žáky s nonkognitivní schopností. Zda se projeví přirozené schopnosti žáka (intelektové, tvořivé, socioafektivní, senzomotorické) ve vhodném prostředí (v rodině, škole, mimoškolní aktivitě), s motivovanou podporující osobou (rodičem, učitelem, vrstevníkem, sebou samým apod.), v náhodné či záměrné načasovanosti, je souhrou mnoha činitelů. Zcela určitě je důležité vnímat v podpoře péče o talent a nadání časový vývoj jedince, intrapersonální faktory (např. motivační, somatické, volní, temperament, sebedůvěru, adaptabilitu, kreativitu aj.), další příležitosti (události, šance), vnější cílenost (vyučovací procesy, praktická činnost, hodnocení jedince) i vnitřní zacílení (např. autoregulace činnosti: motivace, sebezpečí, vůle, potřeby, úsilí). Mareš (2013) zdůrazňuje respektování individuálně typologických zvláštností pro plné využití žakovských možností. U handicapovaných dětí i dětí s talentem a nadáním sledujeme zvláštnosti žáka a jeho specifické potřeby (můžeme na návrh poradenského zařízení ve spolupráci s rodinou vytvořit individuální plán). Na SPŠ, Ostrava – Vítkovice se využívají v práci s talentovanými žáky dva pedagogické postupy – obohacování (rozšiřuje se učivo jednoho předmětu, např. češtiny o další témata z oblasti výtvarného, hudebního architektonického, mediálního umění, čímž se posilují mezioborové vztahy, prohlubuje se učivo o detaily, propojují se informace, které nesouvisí s běžným školským učivem (návštěvy galerií, muzeí, knihoven, mediálních institucí, organizování exkurzí), podporuje se projektové vyučování, organizování školních (recitační, výtvarná, literárně-autorská, mediální, žurnalistická), regionálních (Den s filmem a plakátem), státních (Den poezie, Studenti čtou a píšou noviny) a mezinárodních soutěží (Den strojařů), organizování zájmových kroužků (dramatický, literární, filmový, mediální, hudební, výtvarný, odborně zaměřený a akcelerování (absolvování některého předmětu ve vyšším ročníku, absolvování dvou ročníků najednou apod.). Ve škole se uplatňují základní organizační principy: diferenciací (střídání výuky v kmenové třídě i mimo ni, se zvýšenou péčí učitele, nebo s individuálním vyučováním

s vybraným učitelem, případně s vybraným dalším žákem (ve formě konzultací). Zřizují se zájmové speciální skupiny žáků s obohacenou výukou určitého předmětu (komunikační dovednosti), podporuje se samostudium elektronickou cestou (např. on-line studium). Druhým organizačním principem je individualizace (dbá se o podporu neprospívajících žáků, neúspěšných žáků např. jejich aktivizací, zvýšením jejich motivace vnitřní i vnější, včetně zaměření na jejich potřeby, vztah k učení a mimoškolní zájmy). Zajímavostí jistě je důležitost propojení všech výše uvedených činností s činnostmi zaměřenými na výchovu budoucích žáků průmyslovky – péče o profilaci žáků 9. tříd spoluúčastí v projektech, exkurzích, výuce (např. organizováním Přípravných kurzů pro žáky 9. tříd k přijímacím zkouškám z českého jazyka a matematiky). Ve všech činnostech se snaží škola spolupracovat s rodiči, sdružením rodičů a přátel školy, kulturní a odbornou veřejností, společenskými, vzdělávacími, kulturními i odbornými institucemi, podniky.

3 Proč jsou studenti úspěšní?

Co stojí za úspěchem studentů vítkovické průmyslovky? Žáci sami dosahují vyšších cílů, spojují zcela konkrétní způsoby myšlení a životních postojů. Ve škole není nuda, klima školy je otevřené, přátelské, tvůrčí. Žáci se cítí ve škole svobodní, považují ji za školu náročnou, ale hravou a zábavnou. Žáci, vyučující i vedení školy podporují kvalitu výuky s důvěrou v trvale vysoký výkon ve prospěch všech, udržování sebedůvěry, v podporování motivace a koncentrace na důležité věci. Maximální úsilí se věnuje podpoře komunikace a výuce komunikačních dovedností (jde samostatný předmět ve 3. ročníku všech oborů školy). V metodách, které se uplatňují napříč všemi vyučovanými předměty, se snaží učitelé navazovat kontakty, lépe komunikovat s ostatními, odhalit silné i slabé stránky třídních kolektivů, jednotlivců i vyučujících. V komunikačních cvičeních se žáci učí vypořádat s vlastními pocity i s projevy ostatních. Podporuje se trénink čtenářských a komunikačních dovedností (trénováním jazykových schopností, představitosti, schopnosti koncentrace a zlepšení paměti, cvičení smyslových zkušeností a smyslové pohotovosti, fantazie, kreativity, slovní zásoby, znakové řeči, logického myšlení v mateřském i cizím jazyku (výukou o úspěchu známých polyglotů, výukou technické angličtiny a němčiny).

4 Historické ohlédnutí na program Den poezie také očima studentů průmyslovky „Zengrovky“

Každoročně se žáci školy účastní z vlastního zájmu (v dobrovolných aktivitách) soutěží v rámci celorepublikového festivalu s názvem „Dny poezie“. Pro všechny zúčastněné je společné pouze centrálně vyhlášené téma aktuálního ročníku. Konkrétní obsah, strukturu, organizaci a formu aktivit si určuje každý zúčastněný (zúčastněná organizace). Na SPŠ, Ostrava-Vítkovice, se dodržuje tradice, neboť jsou žáci podporováni k úspěšným čtenářským a komunikačním dovednostem (např. v programu „Hořím pro knihu“ žáci i vyučující prezentují knihu svého srdce libovolnou prezentací: pohybovou, dramatickou, filmovou, literární, mediální, výtvarnou, hudební). Tradiční se stává také soutěž recitační (recituje se poezie, prozaický i dramatický text umělecký, neumělecký, vlastní žakovská tvorba – individuální i kolektivní formou (pásma). Tvoří se řetěz autorského čtení ve formě maratónu (v určený den se čte vlastní tvorba žáků, učitelů, pracovníků školy ve třídě, ve výuce, o přestávce, na chodbách, v jídelně, na praxi), kreslí se plakáty ke knihám, filmům, kulturním a odborným událostem školy), promítá se soutěžní animovaná, dokumentární, umělecká filmová tvorba žáků. Vedení školy se podílí na křtu vlastních autorských vydání románů žáků, básnických sbírek, soutěží se v technické kresbě (v CADu zobrazených předmětech, v programu Inventor apod.). Každoročně se k tradičním soutěžím přidávají další doprovodné

programy (např. soutěž v rétorice, soutěž o nejlepší návrh webové stránky a reklamy, soutěž v tvorbě myšlenkové mapy a informačního letáku, v reprodukci a memorování neznámého textu a obrazu v 3D rozměru, v psaní deníku, kroniky školy). Velmi oblíbené jsou u žáků literární exkurze po stopách J. A. Komenského (Fulnek, Přerov), P. Bezruč (Opava), exkurze do filmového studia (ČT Ostrava, Barrandov), exkurze do redakcí MF DNES, exkurze do různých regionálních divadel i do ND v Praze, návštěvy divadelních a filmových představení (ve večerních hodinách), návštěvy galerií a jejich tvůrčích dílen, besedy s filmovým kritikem a novinářem M. Jirouškem apod. Snahou všech aktivit školy je zapojit děti do činností, které je baví, stmelují kolektiv, vyrovnávají rozdíly v přístupu k učení, podporují individuální i týmovou spolupráci, spojují techniku s kulturou. Nyní uvádíme výběrem několik informací k programu Dny poezie na SPŠ, Ostrava – Vítkovice pohledem zpět (výběr programu jednotlivých ročníků a ukázky některých prací žáků).

Kdy a kde vznikl první Den poezie? „V roce 1999 uspořádal literární a kulturní Klub 8 tuto akci. Klub vznikl u příležitosti zahájení projektu Poezie pro cestující (Poetry for Travellers), který zveřejňoval v pražském metru básně. Druhý ročník oslavoval „Poezii místa - místa poezie“ a experimentoval s nezvyklými prostorami pro autorská čtení. Třetí se jmenoval "Poezie vedle nás" a zaznamenal podstatně bohatší programovou nabídku. Čtvrtý Den poezie byl "Karnevalem" poezie. Témata dalších ročníků festivalu (2004 - „Poezie z ptáčích perspektiv“, 2005 - „Poezie v sedmém nebi“, 2006 - „Kde domov můj“, 2005 - Poezie v sedmém nebi, 2006 - Náš svět).“ (Festival na počest narození K. H. Máchy, 2014).

V archivu školy SPŠ, Ostrava-Vítkovice, se dochovala informace, že: „22. 11. 2006 se otevřely dveře stálé školní galerie „Náš svět“ na SPŠ Ostrava-Vítkovice. Celá akce byla součástí projektu Dny poezie 2006, s podtitulem Kde domov můj, kterou pořádala Společnost poezie na počest narození K. H. Máchy za podpory Ministerstva kultury ČR a Nadace Český literární fond. Studenti školy zahájili program netradičním způsobem.

K. H. Mácha v černém kabátu s červenou podšívkou a velkým širákem projevil hlasitou, žárlivou, romantickou scénu se svou koketní láskou Eleonorou Šomkovou. Zvuk tónů písně „Život je jen náhoda“ podtrhl neopakovatelnost a prchlivost každé životní chvíle, které si lidé mají vážít, neboť nic se nevrací a nevíme, co nás čeká. Hynkova recitace Máje se šeptajícím sborem dala slovo slavnostnímu zahájení akce. Ředitel školy Ing. Jiří Mlýnek a náměstkyně hejtmana Moravskoslezského kraje paní Wenigerová slavnostně otevřeli školní galerii přestřihnutím stuhy. Následovalo vyhodnocení soutěže romantických plakátů. V době hodnocení soutěží porotou proběhly na schodech školy přehlídka vítězů školního kola recitační soutěže a autorské čtení literárních textů. Vyhlášením vítězů všech soutěžních kategorií – literární, autorské, recitační, výtvarné a grafické celá aktivita průmyslováků skončila. Přijďte se podívat, jak technik vnímá svět.“ (Výběr článků z projektu Studenti čtou a píšou noviny a Dny poezie, 2011).

„Dny poezie 2007 - „Poezie na drátě“

Rok se s rokem sešel a máme zde už druhý ročník "Dnů poezie na naší škole." Jistě si mnozí z Vás vzpomenou, jak jsme měli loni vystoupení na téma Máchova Máje. Zpívali jsme, recitovali, hráli divadlo. Máchovské téma se stalo loni i hlavním tématem celých dnů. Letošním podtitulem je Poezie na drátě. Všichni věříme, že se i letos Dny poezie vyvedou a budou příjemným zpestřením života na naší škole. Stejně jako loni budou Dny poezie doprovázet různé umělecké soutěže. Stálíci mezi nimi je soutěž plakátů, letos už její třetí ročník, druhou stálíci je recitační soutěž.

Dny poezie 2008 - „V zrnku písku vidět svět“, program:

1. Od pohádky k realitě – autorská literární, výtvarná, fotografická a filmová tvůrčí dílna,
 - vyhodnocení nejlepších prací, výstava ve školní galerii „Náš svět“.

2. Můj filmový plakát – soutěž o nejlepší návrh plakátu k oblíbenému filmu.
3. Trocha poezie nikoho nezabije – recitační soutěž v češtině, angličtině a němčině.
4. Zrcadlení nejen dle Alchymisty – pokus o poetický autoportrét(motiv P. Coelho, Alchymista).
5. Moji přátelé – literární střípky vyznání (podle J. Demla).
6. Slavnostní křest almanachu „Vítkovice dříve a dnes“ – vydání nejlepších prací ze stejnojmenného soutěžního projektu, prezentace a projekce.
7. Divadelní Praha dnes – exkurze do pražských divadel, návštěva divadelního představení.
8. Bezruč – Wolker – Závada: literární exkurze po stopách básníků.

V dalších ročnících festivalu byla vyhlášena témata: „Nekonečný kraj“ (2009) a „Virtuální svět“(2010).

Dny poezie 2011 - „Poezie na volné noze“, program:

Soutěž pro studenty školy a žáky 9. tříd:

- a) výtvarná soutěž:
 - výtvarné práce studentů s tematikou sb. Kytice od K. J. Erbena,
 - výtvarné práce s prvky strojařského experimentu
- b) autorská literární soutěž: autorské prozaické a básnické útvary „*volně, nově, krátce*“,
- c) autorská filmová tvorba – animace, příběh, dokument „*v kostce a nově*“,
- d) recitační soutěž: „*Jarek Nohavica na volné noze.*“

Program pro studenty SPŠ, Ostrava- Vítkovice:

10. 11. 2011 Recitační soutěž „*Poezie na volné noze*“

18. 11. 2011 Ostrava-Vítkovice (vyhodnocení soutěží), 10:00 Recitační soutěž „*Poezie na volné noze*“, výtvarná soutěž, filmová soutěž „*Na volné noze*“, školní kolo recitační soutěže, výtvarná soutěž vlastní tvorby (plakát a jiné formy), soutěž studentských filmů.

Dny poezie 2012 - „Přestup, přechod, přerod aneb (nejen) rok 2012“, program:

1. Soutěž výtvarná – vyjádření zadaného tématu libovolnou výtvarnou (mediální, animační, filmovou) formou (technikou)
2. Soutěž plakátů – vyjádření zadaného tématu ve formě plakátu (např. prezentace školy), minimální rozměr plakátu A3 a větší (volná výtvarná, mediální technika)
3. Fotografická soutěž na zadané téma, vyhodnocení:29. 11. 2012
4. Literární (autorská) tvorba – vyjádření zadaného tématu volnou literární formou
5. Recitační soutěž – recitace básnických, prozaických, dramatických textů (s vyjádřením dramatického okamžiku, situace), termín:29. 11. 2012
6. Křest autorské románové prvotiny V. Tóthové ze třídy 4.D
7. Výstava soutěžní studentské (učitelské) tvorby, vyhodnocení:29. 11. 2012
8. Mediální besedy a exkurze

Dny poezie 2013 - „Vášeň a popel“, program:

Vyhlášení programu a soutěží v rámci festivalu (výtvarné, literární, filmové, recitační)

20. 11. 2013 – Den s knihou, pro kterou hořím

Práce s textem, čtenářská dílna (nejen) v hodinách ČJL, recitační soutěž“
(Výběr článků z projektu Studenti čtou a píšou noviny a Dny poezie, 2011).

5 O aktivitách školy se píše i v novinách I strojaři se věnují poezii, sportu a umění

„Střední průmyslová škola v Ostravě-Vítkovicích organizuje ročně spoustu akcí, kromě toho je právě teď zapojena hned do tří projektů - Podpora přírodovědného a technického vzdělávání v Moravskoslezském kraji, SPŠ, Vítkovice – moderní škola pro moderní výuku 2 a MF Dnes-Studenti čtou a píší noviny. Po hektickém prvním pololetí, kdy škola například jen v listopadu pořádala exkurze žáků základních škol do firmy Huisman Konstrukce s. r. o. a další pak do servisního centra pro údržbu a opravy letadel AIR JOB v Mošnově a pořádala dokonce i Dny poezie 2013 – aneb Fenomén na technické škole, přichází další množství aktivit.

„Ve druhém pololetí plánujeme zorganizovat další ročník mezinárodní strojírenské soutěže Den strojařů. V rámci podpory kulturního světa podporuje účast studentů na tvůrčích dílnách, které pořádá např. ostravské Divadlo loutek s názvem Jak se dělá divadlo. Studenti se zde praktickou výukou v prostorách divadla účastní pohybové, technické i umělecké lekce. V kostce se dovídají o práci zvukaře, osvětlovače, scénografa, výtvarníka, režiséra, dramaturga, scénáristy a další. Velmi zajímavá je také naše spolupráce s ostravskou Galerií výtvarného umění (Domem umění v Ostravě). Tady se studenti zúčastní tvůrčí dílny s názvem Umění na počátku století. Je důležité, aby mladí lidé dokázali tvůrčím způsobem vnímat, co je dnes uměním, s jakými uměleckými prostředky se pracuje nebo jak umění bojuje proti konzumnosti," popisuje část aktivit Dana Vicherková z SPŠ, Ostrava - Vítkovice. „V jarních měsících jako každoročně chystáme historickou exkurzi do Osvětimi, která je součástí našeho několikaletého projektu, kdy s putovní dokumentační výstavou s názvem Mnichov, okupace, osvobození navštívujeme gymnázia a střední odborné školy v našem regionu a spolu s pamětníky a lektory ČSBS připomínáme události druhé světové války. Pravidelně se studenty také navštívujeme večerní divadelní představení, v lednu to bylo např. Divadlo Petra Bezruče – představení Revizora a Evžena Oněgina."

SPŠ, Ostrava – Vítkovice pořádá od ledna 2014 také přípravné kurzy k přijímacím zkouškám z matematiky a češtiny pro žáky 9. tříd. A škola žije samozřejmě i sportem. Právě teď zde probíhá soutěž o nejlepšího sportovce průmyslovky, dále mezitřídní soutěž v tlaku a studenti 1. ročníku čeká v únoru lyžařský výcvik. Jazykové vzdělání podporuje vedení školy organizováním poznávacího zájezdu s výukou angličtiny. Letos pojedou studenti do Londýna a jižní Anglie a také na tradiční týdenní výměnný pobyt s výukou němčiny do Německa.“ (I strojaři se věnují poezii, sportu a umění, 2014, s. 4).

5.1 V čem je Vítkovická průmyslovka také úspěšná?

Úspěšnost studentů dokládá publikační činnost v rámci Projektu MF DNES a SPŠ, Ostrava-Vítkovice, podzim 2011.

Výběr z článků studentů v rámci projektu „Studenti čtou a píší noviny“ (texty zveřejněny v MF DNES (2011):

Studentské příspěvky ke třem aktuálním tématům: 1. téma: střet kultur, tolerance, 2. téma: škola – inspirace nebo instituce? 3. téma: zlepšovák a příroda

„SPŠ, Ostrava – Vítkovice - Jakub Jüttner, 4.G (text zveřejněn v MF DNES)
Ve střehu!

Co se vám líbí a co vám vadí na výuce ve vaší škole? Na mé škole se mi velmi líbí většina učitelů, kteří mají dobrý přístup ke studentům, necítí se nijak povýšeně vůči žákům, jsou milí, zábavní a velmi přátelští. Oproti škole, obchodní akademii, kterou jsem navštěvoval až do třetího ročníku. Mnozí učitelé byli arogantní, přísní, dvacet čtyři hodin denně měli „kamenný výraz“ a nebyla s nimi žádná sranda, což je na jednu stránku dobré. Je třeba, aby studenti pochopili, oč těm učitelům jde, ale na druhou stránku není nazbyt být s tím učitelem občas jako „kamarád“.

Styl výuky je prakticky na všech školách stejný, učitelé se řídí dle tzv. tematického plánu, podle kterého vyučují. Styl výuky se dle mého názoru postupně inovuje a učitelé učí moderně a používají k tomu nejrůznější technické prostředky, které jim, respektive nám studentům, škola zařídila, aby se nám lépe vstřebávaly nové informace, a abychom dosahovali co nejlepších, nejefektivnějších výsledků.

Začátek vyučování bych přesunul na devátou nebo desátou hodinu ranní, studenti by byli tak lépe koncentrovaní na výuku a přijímání nových informací by jim šlo ještě snadněji! Velmi se mi líbí výuka cizích jazyků, kdy jsou žáci rozděleni na dvě skupiny, tudíž je jich ve výuce méně a jednotlivý student je učitelem během jedné vyučovací hodiny mnohem vícekrát „prozkoumán“. Myslím si, že takto by to mělo být ve všech vyučovacích předmětech, aby studenti byli neustále ve střehu.

SPŠ, Ostrava – Vítkovice – Andrea Pravdová, 3.D (text zveřejněn v MF DNES)

Nejlepší školou je život!

Škola byla pro mě vždy jakousi povinností, která hraje důležitou roli v mém životě. Nikdy jsem nemohla dopustit, abych se na hodiny řádně nepřipravila. Byla jsem vzorným žákem, který se však bohužel stal obětí ponižování. Časem jsem rostla a došlo mi, že škola je sice důležitá, ale většina věcí, které se v ní člověk naučí, rázem zapomene a pro jeho další žití jsou tak zbytečností. Začala jsem si užívat i ten mimoškolní život, ale stejně jsem už po celou základku zůstala tou divnou holkou.

Dnes nám už do hlav každý vtlouká, že bychom měli mít své zájmy a koníčky, ale zároveň se musíme pečlivě připravovat do školy. „Hodinka učení denně tě nezabije,“ tím se ohrazuje většina kantorů, když si jdeme sednout s pětkou. Fakt je, že nás to opravdu nezabije, jenže mnohým profesorům nedochází, že máme ještě dalších 14 předmětů a všude po nás požadují vědomosti, které bohužel neskáčou do hlavy samy a musí se jim pomoci. Proč mi přijde, že 24 hodin je na to všechno opravdu málo? To se snad nemůžu ani vyspat?

Myslím, že po takovém dni, kdy přijdete ve tři hodiny ze školy a už zase musíte sedat nad učení, abyste vůbec prolezli, nemáte myšlenky na nějaké své zájmy. Každý učitel má jiný přístup k žákům, stejně tak, jako má každý žák jiný přístup k jednotlivým předmětům. Povím vám, biflovat se látku na písemku, které nerozumím, je opravdu asi ta nejhorší věc a není to třeba jen o tom, že bych v hodinách nedávala pozor, ale pro to, že mě to třeba opravdu nezajímá a nemám k tomu pozitivní vztah. Mnohem radši se angažuji do věcí - jako jsou projekty, prezentace a věci, které nemusím znát nazpaměť. Mám na to ráda svůj čas, ve kterém se můžu věnovat průzkumům, hledání, sepisování a vím, že si z toho něco odnesu i na delší dobu, než je pět minut po písemce.

Víte, většina lidí mě považuje za šprta, ale jsem opravdu ráda, že jsem jednou z výjimek, které do učení nemusí vkládat tolik úsilí a ještě mi zůstane i kousek volného času, protože trávit 7 hodin denně ve škole považují mnohdy za promarněný čas a ještě víc bych byla naštvaná, kdybych těch 7 hodin musela trávit i doma nad učním.

SPŠ, Ostrava – Vítkovice – Aleš Rajdus, 3.B (text zveřejněn v MF DNES)

Jsou „ZELENÍ“ naší spásou?

Koncepce trvale udržitelného rozvoje je nutná z důvodů udržitelného životního prostředí pro další generace lidí. Dnešní generace vyčerpávají surovinové zdroje ve veliké výši, což vytváří riziko nedostatku surovin pro další generace. Nejedná se pouze o ropu, uhlí, ale zejména o zásoby pitné vody a cenově dostupné elektrické energie.

Nové technologie jsou obecně šetrnější k životnímu prostředí, ať už z hlediska nižší spotřeby el. Energie, ale jsou šetrnější k životnímu prostředí (jsou recyklovatelné).

V ČR se v porovnání s rokem 1990 podařilo snížit obsah síry v ovzduší na 50% tehdejších hodnot. Země Evropy přijaly Kjotský protokol, ve kterém se zavázaly v období 2008-2012 zredukovat své emise o 5.2%. ČR za prodej emisních povolenek v Japonsku v roce 2009 získala zhruba 10 mld korun, které vyčlenila na projekt „Zelená úsporám“. Z těchto peněz se dotovalo zateplování bytů a domů, instalace solárních kolektorů atp. V roce 2010 se ČR stala Evropskou velmocí v počtu "fotovoltaických" elektráren díky štědrým dotacím státu.

EU stanovila cíl dosáhnout 8% hrubé spotřeby energie z obnovitelných zdrojů, toto je závazné i pro ČR. Konkrétní případy znám z novin atp.

Jsme v demokratické zemi, kde každý může vyjádřit svůj názor, ale s extrémními řešeními, jako je např.: připoutat se řetězem ke stromu, lehnout si pod bagr atd. nesouhlasím. Není účelnější chovat se „zeleně“ po celý svůj život?:

Modelový den: Ráno jdu na WC, využiji úsporné splachovadlo, tím ušetřím 50% pitné vody. Cestou do školy/práce využiji MHD. Ve škole/práci, při dostatečné viditelnosti zhasnu světla (na chodbě, ve třídě). Celý den třídím odpad. (Papír, plasty, sklo, elektro.) Cestou domů opět využiji MHD. Doma vypínám elektrospotřebiče hlavním vypínačem (nenechávám v pohotovostním stavu). Doma jsem vyměnil všechny žárovky za úsporné v souladu s legislativou EU.

Podle mě elektromobily jsou slepým ramenem vývoje, protože nesnižují spotřebu el. energie, dokud výroba el. energie nebude kryta plně z obnovitelných zdrojů, je nabíjení a provoz NEEKOLOGICKÝ. Není to řešením. A sluneční kolektory na školách a správních budovách k ohřevu vody? Fotovoltaické kolektory dodají část elektřiny pro školy, úřady. O to množství se sníží nákup od externích dodavatelů. Což může být finančně zajímavé.

Spory prezidenta s ekology nesleduji. Jsem na neutrální straně. Ale co se mě přímo dotýká? Studuji na technické škole, a proto mne mrzí, že technické obory jsou v očích občanů považovány za neatraktivní, protože takové je v naší zemi dlouhodobě vytvářeno klima. Toto je potřeba změnit a technické studijní obory maximálně podpořit, protože jedině takto vzdělaní lidé budou schopni řešit danou problematiku.

Bohatství ČR je založeno na průmyslové výrobě, pro kterou jsou technici naprosto klíčoví. Nedostatek techniků může způsobit snížení konkurence- schopnosti průmyslu ČR, a ke zvýšení konkurenceschopnosti potřebujeme kvalifikované a dobře motivované techniky, protože studenti přírodních a humanitních věd nám nebudou schopni pomoci.

SPŠ, Ostrava – Vítkovice – Pravdová A., Březinová Z., 3.D (text zveřejněn v MF DNES)

Exkurze do Filmového studia Barrandov

Na plánovanou odbornou exkurzi jsme vyjeli brzy ráno (v 5:50) 30. 11. 2012 z nádraží Ostrava-Svinov. Do Prahy – Hlavního nádraží jsme přijeli před devátou hodinou ranní a poté jsme se MHD přemístili do Filmových ateliérů Barrandov v Praze. Zde nás paní průvodkyně (pracovnice oděvního a rekvizitního fundusu, paní Uličná) FS Barrandov provedla různými pracovními dílnami (oděvní, šatní, obuvní, uniformní, rekvizitní, nábytkářskou, vlásenkářskou, technickou aj.). Velkou radost nám přinesla možnost poznat šaty (kostýmy) známých filmových postav (Popelky, Švejka, Olivera Twista, Rumburaka, Krakonoše, Trautenberka, pana Taua, postav z filmu Lidice atd.). Zajímali jsme se také o filmové rekvizity, práci techniků, výrobu nábytku, spolupráci režisérů, výtvarníků, scénografů. Nejednou jsme se zasmáli historkám z natáčení různých slavných postav (J. Wericha, H.

Růžičkové, L. Šafránkové aj.). Měli jsme možnost poznat mediální zázemí, vybavení přenosových vozů, systém filmové dopravy (soustavu nákladních výtahů), filmová studia (strojní a technologický park).

Na závěr prohlídky celého areálu filmového studia jsme se mohli převléci (v reálném prostředí studia s rekvizitami, kulisami) do kostýmů ze známých českých pohádek, zde nás nejvíce zaujaly kostýmy z filmu „Tři oříšky pro Popelku“. Návštěva FS Barrandov se nám moc líbila, především technické a mediální vybavení studií a oděvní fundus.

Pravdová, A., Březinová, Z. 3.D - SPŠ, Ostrava – Vítkovice“ (Výběr článků z projektu Studenti čtou a píšou noviny a Dny poezie, 2011).

6 Závěr

Soustavnou prací ve škole a podporou tvůrčích mimoškolních aktivit se snaží škola pečovat o talenty z řad studentů, ale také vychovávat všeobecně a kulturně vyspělé osobnosti žáků (například rozvojem prezentačních, mediálních a komunikativních dovedností). Jde o hledání cesty uznání tradičních úspěšných didaktických postupů s paralelou k vnímání vývojové tendence dnešního světa informací a snahy zakotvit klíčové informace v současné pedagogice.

Věříme, že práce s talentovanými studenty přispěje ke zvýšení úrovně, kvality a prestiže školy a zlepší předpoklady pracovního uplatnění samotných absolventů školy. Příspěvek poukazuje na skutečnost, že odborností na 1. místě se SPŠ, Ostrava – Vítkovice, příspěvková organizace, snaží svými školními i mimoškolními aktivitami pečovat o nadané a talentované děti. Nezapomíná však vytvářet přátelské klima nabídkou činností (školních dobrovolných, povinných i mimoškolních) pro všechny typy žáků (intaktních i handicapovaných), podporuje různé styly učení žáků. Významnou roli spatřujeme ve fenomenálním propojení kulturních a odborných činností, podpoře technické i kulturní gramotnosti žáků s apelem na úroveň čtenářských strategií, čtenářskou gramotnost, tvůrčí a přátelské prostředí s pozitivní motivací žáků, učitelů, vedení školy. Škola si klade vyšší cíle, než být pouze vzdělávací institucí. Chce být kulturním stánkem, ve kterém se žáci naučí hledat životní cesty, jak se stát díky kvalitnímu vzdělání a osobní motivaci úspěšnými lidmi, kteří dokáží proměnit různé překážky v neuvěřitelná vítězství. Škola je místem poznání, svobody i zábavy, naplnění osobního života. V čem je škola fenoménem? „Obecně je fenomenologie nauka o jevení (řec. fainesthai znamená jeviti se). Ve fainomenon zaznívá také řecké slovo fos (phos), světloobsahující. Ve fenomenologii jde tedy o to, co se jeví, o fenomén. Nejvyšší maxima Husserlovy fenomenologie zní: K věcem samým!“ (Pelcová, 2004, s. 167).

Díky spojení tradice (v roce 2014 oslavila škola 95 let od svého založení) a podpoře moderní odborné výuky, která je zaměřena na úspěšné uplatnění svých absolventů v praxi, se řadí „Zengrovka“ k fenomenálním vzdělávacím, výchovným, kulturním institucím. Prioritou školy je odborná technická (strojírenská) zdatnost žáků, ale též vysoký stupeň kulturní gramotnosti žáků.

Seznam použité literatury

1. Čavojská, M. (2010). *Vyhledáváme rozumově nadané žáky: krok za krokem s nadaným žákem: metodická příručka*. Praha: Výzkumný ústav pedagogiky v Praze.
2. Mareš, J. (2013). *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál.
3. Mareš, J. (1998). *Styly učení žáků a studentů*. Praha: Portál.
4. Pelcová, N. (2004). *Filozofická a pedagogická antropologie*. Praha: Karolinum.
5. Průcha, J., Walterová, E. & Mareš, J. (2001). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.
6. Reinhaus, D. (2013). *Techniky učení*. Praha: Grada Publishing.

7. Hatlapatková, L. (2014). *I strojaři se věnují poezii, sportu a umění*. Vítkovický zpravodaj 18(2), 4.
8. Vicherková, D. (2011). *Výběr článků z projektu Studenti čtou a píší noviny a Dny poezie*. In *archiv školy*, [cit. 2014-03-16]. Dostupné z <http://www.sps-vitkovice.cz>.
9. Zborník, M. (2014). *Festival na počest narození K. H. Máchy*, [cit. 2014-03-16]. Dostupné z <http://www.denpoezie.cz>.

Kontaktní údaje

Mgr. Dana Vicherková

SPŠ, Ostrava - Vítkovice, příspěvková organizace
Zengrova 1
700 30 Ostrava